

La promoció del català en el món del treball

El sindicat com a agent d'inclusió social i lingüística

El sindicat és un àmbit de socialització i organització de moltes persones, cosa que ens dona l'oportunitat d'influir tant en la construcció de consensos entorn de la llengua catalana com en la promoció del seu ús social.

Les dades demogràfiques indiquen el pes que han tingut les diferents onades de migració rebudes a Catalunya en la composició sociolingüística del país. La gent que ve, ve a treballar, i l'espai laboral és necessàriament la primera línia de socialització i d'inclusió en la societat catalana. Des d'aquesta perspectiva, cal prestar atenció al paper de les organitzacions sindicals, tant com a organitzacions de participació de la gent treballadora com d'articulació de la realitat quotidiana del treball.

- A través de la negociació col·lectiva influïm en l'activitat de les empreses i la formació de totes les persones treballadores.
- A través de la confederació de les organitzacions sindicals, construïm consensos amb les organitzacions de CCOO a l'Estat, i a través de la CES a Europa, i de la CIS al món. També en el tema de les llengües i els drets lingüístics.
- El sindicat, en ell mateix, és un espai d'inclusió i de cohesió social rellevant. En aquests moments, CCOO de Catalunya està conformada per 145.000 persones afiliades. Compta amb 22.000 delegades i delegats, als quals han votat en conjunt 1.337.000 treballadores i treballadors. Cada any, els serveis d'assessoria atenen prop de 40.000 persones. El nostre servei d'atenció a persones estrangeres que arriben a treballar a Catalunya, el CITE, atén anualment 12.500 persones.

La grandària i la voluntat de CCOO i altres organitzacions sindicals de ser part activa en la promoció de l'ús del català constitueixen una gran oportunitat que no es coneix, ni es valora, ni s'aprofita prou.

La invisibilitat de la realitat sociolingüística del món del treball

La realitat sociolingüística de Catalunya no es pot explicar sense considerar la immigració de 1,5M de persones als anys 60 i 70, i de 1,3M de persones durant la primera dècada dels 2000. La motivació principal dels moviments migratoris és la busca d'un futur laboral i social. Per tant, el primer àmbit de relació amb el país es produeix precisament en el lloc de treball.

Sorpren que la investigació sociolingüística hagi prestat tan poca atenció als usos de les llengües en el món del treball. No es troben dades que desagreguin per sector, per territori, per categoria, per sexe i per tipus d'ús. No s'ha estudiat prou de quina manera les persones

nouvingudes s'integren en les organitzacions sindicals, polítiques, veïnals, culturals, esportives o solidàries i com influeix això en la seva inclusió social i els seus usos lingüístics.

L'acció institucional en el món del treball

La invisibilitat científica correlaciona amb la insuficiència de l'acció institucional en el món del treball. Tant la inversió pública com les polítiques públiques són molt reduïdes si les considerem amb relació a l'amplitud del món del treball.

CCOO ha entomat com a objectiu i responsabilitat pròpia la promoció de l'ús de la llengua catalana des de la seva fundació. El Servei Lingüístic de CCOO tracta unes 5000 pàgines anuals ja siguin documents de negociació, publicacions pròpies, comunicació interna, pàgina web i oficina de premsa. Editem la capçalera Lluita Obrera en català, la revista Treballadora, el Butlletí de Treball, Economia i Societat i diversos butlletins sectorials i territorials. Realitzem estudis i informes que publiquem electrònicament o en paper. Editem guies per a l'acció sindical: salut laboral, negociació de plans d'igualtat, de protocols de prevenció de l'assetjament, de control de la jornada, de teletreball... Fem i publiquem una important producció de cultura i memòria, incloent-hi actes públics de diferents formats i audiències. Hem elaborat vocabularis, guies de llenguatge, plantilles per a tota mena de documents necessaris per a la vida laboral i sindical que estan a disposició en obert en la web del sindicat. La ingent documentació interna del sindicat -que permet organitzar-nos, construir posició, mobilitzar-nos, negociar, controlar l'aplicació dels acords, governar-nos com a gran organització que som- es produeix en català. La nostra llengua en les xarxes socials és el català.

En contrast, com a entitat promotora del català hem demanat anualment una subvenció institucional, que se'ns ha adjudicat en els últims anys amb les quantitats que consten en el quadre.

	SOL.LICITAT	REFORMULAT	ATORGAT
2021	55.800,00	36.782,00	20.040,00
2020	55.250,00	36.064,00	19.489,00
2019	56.260,50	36.800,15	19.922,00
2018	55.850,00	37.168,00	20.413,00
2017	54.620,00	37.017,00	21.631,00
2016	54.720,00	37.789,00	21.373,00

Més enllà de la insuficiència de la quantitat, hi ha una inadequació entre les activitats que recullen les bases de la convocatòria amb l'acció que pot fer i fa una organització com la nostra.

Aquest és el text de la convocatòria:

1.2 Aquesta línia de subvencions promou les actuacions següents:

a) Actuacions que afavoreixin la presència i l'ús de la llengua catalana, preferentment en els àmbits laboral i empresarial, tecnològic, cultural i del lleure.

b) Actuacions que afavoreixin l'ús de la llengua catalana: accions de sensibilització, grups i tallers de conversa, parelles lingüístiques.

c) Jornades i sessions sobre la llengua catalana.

d) Premis i reconeixements a actuacions vinculades al foment de l'ús i la qualitat de la llengua catalana.

e) Actuacions que contribueixin a fer conèixer l'obra d'Antoni Maria Badia i Margarit, en el marc de la commemoració del centenari del seu naixement. Aquestes actuacions només seran subvencionables per a la convocatòria del 2020.

1.3 Queden exclosos de les actuacions que preveuen els apartats a), b), c) i d) de la base 1.2 els projectes que tenen per objecte:

a) L'edició de llibres, revistes i butlletins en qualsevol format.

b) L'organització d'espectacles musicals i teatrals, i activitats culturals similars.

c) L'organització de cursos de català.

No se subvenciona la traducció, la correcció, l'edició, la publicació, els actes, la formació. La manera de promoure l'ús del català és justament usant-lo, ajudant a usar-lo, formant per saber-lo. I tot això en el dia a dia del sindicat i del treball. Això és el que té cost i amb el que podríem fer més amb una mica d'ajuda. Les actuacions que promou la convocatòria són interessants però no nuclears per a la promoció del català.

El sindicat aspira a fer encara més accions de promoció de l'ús del català:

- Aspirem a crear aplicacions de resposta automàtica, amb intel·ligència artificial, per resoldre dubtes laborals. Ho volem fer en català, però no hi ha cap ajuda pensada per a la digitalització de l'ús del català en el món sindical.
- El sindicat s'ha compromès en la promoció de l'ús del català en l'atenció a les persones i en l'assessorament sindical perquè tothom qui es dirigeixi al sindicat pugui ser atès en català i rebre els documents en aquesta llengua. Cal establir les mesures necessàries per capacitar les persones que fan assessorament sindical i que ho necessiten. Aquesta formació tampoc no rep ajuda institucional.
- Caldria implementar un programa específic per incrementar l'ús del català en el desenvolupament de funcions del Gabinet Tècnic Jurídic del sindicat per contribuir a l'extensió de l'ús del català en un àmbit tan necessitat com és l'Administració de justícia. Totes les accions que s'han fet en aquest sentit han estat voluntariat estricte.
- Tenim la voluntat de col·laborar amb les institucions per crear un estàndard útil per al món del treball que contingui les paraules i expressions capaces de descriure, categoritzar i fer visibles les realitats del món del treball de manera clara i entenedora.

Caldria repensar les línies de subvenció per a l'activitat sindical en la promoció de la llengua catalana per poder fer aquest tipus de treball, juntament amb la formació de llengua catalana adequada i suficient per desenvolupar les tasques que tenen encomanades tant els quadres sindicals com el personal laboral del sindicat.

El català en el treball

Més enllà de la capacitat d'acció del propi sindicat, caldria impulsar una línia de polítiques públiques en el món del treball que es proposessin incidir en realitat sociolingüística com a element estratègic de la inclusió laboral i social de les persones treballadores en el país i com a element fonamental per garantir el dret de treballar en català. En aquest sentit, caldria considerar les propostes següents:

- Situar la qüestió del català en el món del treball en la negociació del Pacte Nacional per la Llengua des de la perspectiva de les persones treballadores i els usos en les empreses.
- És necessari diagnosticar bé la situació lingüística en el món del treball. Per això, cal promoure l'elaboració de millors indicadors públics i estudis que permetin seguir l'evolució i prendre decisions fonamentades.
- Incorporar plenament el català als usos tecnològics: digitalització, robotització, accés massiu al lleure electrònic en línia, xarxes socials, jocs i esports, cercadors... Per això cal promoure activitat econòmica en aquest sentit a Catalunya, evitant la dependència total de serveis i productes en altres llengües. El Pacte Nacional per la Indústria hauria de pensar en la qüestió de les llengües.
- Usar el diàleg social per consensuar i finançar la normalització lingüística en l'àmbit laboral, en una actuació conjunta entre sindicats, patronal i Administració per garantir els drets lingüístics i contra tota desigualtat i segregació per motius d'origen o de llengua, i impulsar acords que incloguin mesures destinades a:
 - Garantir l'ús del català en la negociació col·lectiva.
 - Garantir, des del Departament de Treball, la publicació en català de tots els convenis col·lectius i dels acords d'empresa. S'ha d'assegurar l'existència d'una versió catalana per als convenis d'àmbit estatal.
 - Desenvolupar una línia de treball i de finançament per promoure l'ús del català en les empreses, de forma acordada a través de la negociació col·lectiva i el diàleg social. Avançar perquè les empreses que tenen el seu àmbit d'actuació a Catalunya incorporin un compromís amb el seu entorn, amb la incorporació de l'ús del català a l'empresa, en el marc de la responsabilitat social corporativa, amb la participació dels representants dels treballadors i treballadores.
 - Impulsar acords de gestió dels usos lingüístics a l'empresa, que han de formar part de la negociació col·lectiva per garantir la implicació de tots els agents en la regulació dels usos lingüístics.
 - Impulsar el plurilingüisme com a factor de competitivitat en el context de la internacionalització de l'economia en què ens trobem.
 - Facilitar l'ús d'eines i recursos tecnològics que facilitin la comunicació plurilingüe en el món del treball.

- Incloure plans d'acollida lingüística per als treballadors i treballadores estrangers en les empreses. Preveure la utilització d'altres llengües, a part del català i del castellà, en el marc de les relacions laborals i, especialment, en les comunicacions adreçades de l'empresa als treballadors i treballadores, amb caràcter transitori i en funció de la realitat lingüística de les plantilles.
- Habilitar un registre públic, en el Departament de Treball, amb l'objectiu de difondre les iniciatives empresarials verificables que es facin en aquest sentit.
- Desenvolupar plans de formació lingüística i de reciclatge en el marc de la formació contínua perquè el conjunt dels treballadors i treballadores adquireixin la competència lingüística adequada i suficient per al seu lloc de treball. Això és especialment important en el cas del personal d'atenció directa al públic i dels serveis públics a fi de complir el deure de disponibilitat lingüística que estableix la llei per garantir els drets lingüístics de la ciutadania.
- Mantenir una línia de cooperació entre el TERMCAT i les organitzacions laborals per a la plasmació actualitzada de la terminologia laboral en el diccionari de la llengua catalana.
- Promoure la creació d'un observatori de les llengües en el món del treball que permeti disposar de dades certes que acompanyin la presa de decisions.